

Länstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (6)

Datum
2022-12-19

Ärendebeteckning
551-13712-2022

Njordr Offshore Wind AB
niklas.sondell@njordoffshorewind.eu

Samrådsyttrande

Utöver de muntliga synpunkter som Länstyrelsen lämnade vid samrådsmötet den 1 december 2022 så lämnar vi även nedanstående synpunkter.

Vid samrådet framkom att det underlag som redovisats inför samrådet är översiktligt på grund av att projektet befinner sig i en tidig fas. Mot bakgrund av detta är de synpunkter som lämnas av Länstyrelsen endast av generell natur i detta skede av processen.

Kulturmiljöfrågor

Upplysningsvis gäller kulturmiljölagen i hela den angränsande zonen i enlighet med 1 kap. 3 a § kulturmiljölagen (KML). Angränsande zon börjar 12 nautiska mil från baslinjen och breder ut sig i ett 12 nautiska mil stort område.

Kulturmiljö generellt

Utpekade kulturmiljöer (riksintressen och kulturmiljöprogram) ska beskrivas. Även lämningar under havsytan bör redovisas närmare om det är möjligt. Resonemang gällande eventuella kumulativa effekter och påverkan bör ingå i miljökonsekvensbeskrivningen.

I miljökonsekvensbeskrivningen ska en beskrivning och analys av kulturmiljön finnas med samt en bedömning av påverkan. Det är inte tillräckligt att endast kopiera beskrivningar av riksintressen. Även fornlämningar inom områdena ska finnas med i beskrivningen, analysen och bedömningen.

Det bör göras en kulturmiljöanalys. I den ska vindkraftsanläggningens påverkan på riksintressen för kulturmiljö samt utpekade kulturmiljöer redovisas och bedömas. Det kan finnas kulturhistoriska miljöer som inte är utpekade men som kan komma att påverkas av vindkraftsanläggningen, det bör ingå i kulturmiljöanalysen att ta reda på det. I en kulturmiljöanalys ska det redovisas vad kulturmiljöerna och fornlämningarna representerar och berättar och mot vad de orienterar sig.

Därefter ska effekterna redovisas (störs, förstörs, fragmenteras, barriärer). Utifrån miljöernas kvaliteter och innehåll ska därefter bedömningen av konsekvenserna göras och ställningstaganden ska motiveras. Miljökonsekvensbeskrivningen ska svara på frågan hur etableringen påverkar förståelsen för miljöernas uppkomst och läge och vad miljön berättar. Konsekvensbedömningen ska motiveras utifrån miljöns värden/berättelse och orientering i landskapet. I bedömningarna är det viktigt att redovisa påverkan under de olika säsongerna, tex, i höst- och vintermörker samt olika tider på dygnet och med olika vindriktningar eller stiltje.

De skyddsåtgärder som avses vidtas för att minimera påverkan på kulturmiljön bör redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Omgivande områden av riksintresse för kulturmiljön

Även om den planerade vindkraftsanläggningen inte angränsar till något område som är utpekade som riksintresse för kulturmiljön bör den planerade etableringens påverkan på omkringliggande riksintressen, varifrån vindkraftverken är synliga, redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Den redovisning som görs bör göras för alla årstider, vid olika tider på dygnet samt vid olika väderleksförhållanden. Vidare bör den kumulativa påverkan på riksintresset redovisas, dvs om kulturmiljön utöver den nu aktuella anläggningen även påverkas från omkringliggande planerade vindkraftsanläggningar.

Därtill bör den planerade etableringens påverkan på områden som är utpekade i Norrbottens läns kulturmiljöprogram samt i Piteå kommuns kulturmiljöprogram på grund av höga kulturmiljövärden redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Även den kumulativa påverkan på ovan nämnda områden bör redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Planerade utredningar

Botten- och vattenundersökningar: Eventuella fynd (tolkar det som arkeologiska fynd) och kulturmiljöobjekt ska inte bara rapporteras in till Länsstyrelsen. Bolaget ska samråda med Länsstyrelsens kulturmiljöfunktion efter att bottenundersökningar utförts och analyserats av den arkeolog som har anlitats av bolaget.

Länsstyrelsen menar att de bottenundersökningar som genomförs ska ske på samma sätt som en arkeologisk utredning enl. 2 kap. 11 § KML etapp I, skulle ha utförts, detta för att minimera risken att få göra om den. I samrådet ska sedan rapporten från den anlitade arkeologen ingå.

Den marinarkeologiska kompetens som anlitas av bolaget ska göra en bedömning av sonarskanningen för att kunna föreslå inom vilka områden en arkeologisk utredning steg II ska genomföras, en sådan kan komma att

omfatta dykningar. Det bästa är om resultatet kan inarbetas i kommande miljökonsekvensbedömning. Det är viktigt att de marinarkeologiska förutsättningarna är utredda vid tidpunkten för tillståndsansökan så att tillstånd inte ges för ett område som är olämpligt enl. KML.

En steg II utredning utförs efter beslut från Länsstyrelsen i enlighet med 2 kap. 11 § KML.

Även områden för ledningar och ev. dumpningsplatser kommer att kräva arkeologiska utredningar, om det inte sker inom verksamhetsområdet.

Fotomontage är även viktigt för bedömningarna gällande påverkan på utpekade kulturmiljöområden. Fotomontagen bör innehålla bilder i medljus samt bilder tagna höst och vinter under olika tider på dygnet. Länsstyrelsen anser att fotomontage och animeringar bör spegla det "värsta fallet" avseende påverkan på kulturmiljö och landskapsbild. Fotomontagen bör även spegla de faktiska ljusförhållandena vid Bottenvikskusten under alla årstider. Fotomontage ska finnas från samtliga utpekade miljöer varifrån den planerade vindkraftsanläggningen är synlig. Påverkan på kulturmiljön och landskapsbilden av vindkraftsanläggningen bör även bedömas genom siktlinjeanalyser.

Naturmiljö

Länsstyrelsen har med utgångspunkt från de uppgifter som har redovisats i samrådsunderlaget för närvarande följande synpunkter beträffande naturmiljö.

Inventering av fåglar och fladdermöss

Länsstyrelsen anser att inventeringar av sträckande fågel ska ske både under vår och höst. Inventeringarna bör ske minst två år i rad. Det är önskvärt att inventeringar sker under flera års tid för att öka tillförlitligheten, på grund av mellanårsvariationer av väder, vind och fågelpopulationer. Det bör även från början studeras om fladdermöss passerar genom området då vi vet att det finns flyttrörelser åtminstone längs kusten. För både fågel och fladdermöss är det bättre att tidigt inventera/studera eventuellt flyttande arter än att behöva göra det i ett senare skede av ansökningsprocessen.

Fiskar och däggdjur

I miljökonsekvensbeskrivningen bör det redovisas hur fisksamhället och däggdjur påverkas av undervattensljud/buller, vibrationer och sedimentspridning under anläggningsfasen och driftsfasen. I vilken omfattning detta sker och inom vilket geografiskt område det förekommer bör också redovisas. För driftsfasen bör ovanstående redovisning göras både utifrån ett kort- och långsiktigt perspektiv.

Vidare bör det redovisas om sökt verksamhet kan påverka vandringsfisk exempelvis lax, och dess möjlighet/förmåga att hitta hem (så kallad ”Homing”) till sina lekområden i älvarna eller om det kan påverka deras förmåga att navigera (ljud/buller, vibrationer och elektromagnetiskt fält).

Det finns ett unikt kustlekande bestånd av harr i det yttre skärgårdsbandet i Norrbotten. Om det är aktuellt att anlägga kablar i nära anslutning till sådana lek- och uppväxtområden för harr så behöver det utredas och klarläggas hur områdena i fråga kan komma att påverkas av den planerade verksamheten.

Det bör framgå av miljökonsekvensbeskrivningen om den planerade vindkraftsanläggningen under anläggnings- respektive driftsfas kan inverka på isbildning och isförhållanden på ett sådant sätt att vikare påverkas under deras fortplantningstid, då dessa är beroende av fast havsis. Det bör även framgå om vikare (och gräsäl) undviker områden med vindkraftverk.

Invasiva främmande arter

I samrådsunderlaget finns ett avsnitt om invasiva främmande arter (IAS). Där framgår endast att Marenzelleria, ett släkte av invasiva ringmaskar, kan finnas i Bottenviken. På samrådsmötet informerades vi om att exempelvis svartmunnad smörbult är en invasiv främmande art som sprider sig norrut. I miljökonsekvensbeskrivningen bör det finnas ett avsnitt om invasiva främmande arter. Där bör det bland annat framgå vilka arter som kan finnas så långt ut till havs, om nya förhållanden (såsom fundament etc) kan locka till sig och gynna vissa arter och vilken påverkan detta kan leda till.

Skyddade områden

I nuvarande underlag finns fotomontage från vissa utvalda platser, dock inte från naturreservatet Rödkallen som ligger närmast på 34 km avstånd från bolagets planerade verksamhet. Det bör även tas fram ett fotomontage från Rödkallen. I miljökonsekvensbeskrivningen bör det redovisas hur upplevelsevärdena för friluftslivet påverkas av vindkraftverken, detta gäller både dag och natt inklusive belysningen från vindkraftsanläggningen. Det bör även redovisas hur vindkraftsanläggningen inverkar på de skyddade områdena med utgångspunkt från syftet för ett skyddat område.

Kumulativ påverkan

För närvarande har det påbörjats samråd för flera havsbaserade vindkraftsanläggningar i den norra delen av Bottenviken på den svenska respektive finska sidan av gränsen. Den kumulativa effekt i form av barriäreffekter som kan uppstå utifrån ett naturmiljöperspektiv för exempelvis fåglar, fladdermöss, fisk och däggdjur bör beaktas vid framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen.

Mot bakgrund av att samråd har påbörjats för flera projekt och att det inte kan uteslutas att fler är på gång anser Länsstyrelsen att Naturvårdsverket bör kontaktas för att utröna om det erfordras ett så kallat Esbo-samråd med Finland. Länsstyrelsen uppfattade vid samrådsmötet att bolaget avser göra detta.

Den kumulativ påverkan bör även beaktas utifrån andra perspektiv än naturmiljöperspektivet vid framtagandet av vindkraftsanläggningen.

Vattenmiljö

Länsstyrelsen har för närvarande följande synpunkter beträffande vattenmiljön.

Miljö kvalitetsnormer

I nuläget har det inte redovisats något underlag i ärendet som gör det möjligt att bedöma hur verksamheten förhåller sig till rådande miljö kvalitetsnormer. I miljökonsekvensbeskrivningen ska det framgå om den planerade verksamheten ändrar ekologisk- och kemisk status för närliggande vattenförekomster enligt Havs- och Vattenmyndighetens föreskrift HVMFS 2019:25. Bedömning gällande miljö kvalitetsnormer ska omfatta de kvalitetsfaktorer som berörs eller kan komma att beröras. Generellt gäller att inga etableringar får medföra försämring av den ekologiska eller kemiska statusen. För att kunna bedöma detta erfordras ett underlag som är tillräckligt detaljerat för att bedöma hur den planerade verksamheten kommer att påverka miljö kvalitetsnormer och miljömål för berörda vattenförekomster. Detta gäller både för vindkraftverk, kabelkorridorer och övrig infrastruktur som erfordras för den planerade verksamheten. Det framgår inte att det ska ske några utsläpp i det samrådsunderlag som har givits in vilket innebär att det i så fall främst torde handla om hydromorfologiska kvalitetsfaktorer kopplat till verksamheten. För de fall, där bolaget bedömer att betydande påverkan kan uppkomma till följd av den planerade verksamheten bör åtgärder/lösningar alternativt compensation presenteras så detaljerat som en miljökonsekvensbeskrivning medger för att kunna bedöma om efterlevnaden av miljö kvalitetsnormer äventyras. Påverkan och åtgärder enligt ovan bör identifieras och markeras på kartunderlag. I de fall bolaget bedömer att status i vattenförekomster inte kommer att försämrats som följd av verksamheten, bör ett sådant underlag biläggas som visar att bedömningen grundar sig på den samlade påverkansbilden för berörd vattenförekomst.

Masshantering

De konsekvenser som masshantering inom det planerade projektet kan föranleda ska redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen. Även om det inte har specificerats vilken typ av grundläggning som slutligen ska användas är det inte orimligt att anta att det kan uppstå ett behov av att hantera massor.

Det bör framgå av miljökonsekvensbeskrivningen om det kommer att uppstå överskottsmassor. Om överskottsmassor uppstår bör det framgå hur dessa ska hanteras. Vidare bör det redovisas om överskottsmassor används för anläggningsändamål, dumpas till havs eller transporteras till land. Dumpning kräver dispens från dumpningsförbudet och om dumpning blir aktuellt bör det undersökas närmare om massorna kan innehålla föroreningar.

Om grumling kan förväntas uppkomma bör det i miljökonsekvensbeskrivningen redovisas vilka åtgärder man avser vidta för att minimera grumling.

De som medverkat i yttrandet

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Anna-Carin Ohlsson med handläggare Kenneth Fors som föredragande. I beredningen av ärendet har Länsstyrelsens enheter för naturmiljö, naturskydd, miljöanalys, mark- och vattenskydd samt samhällsplanering och kulturmiljö medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.